

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתמז

ערב שבת-קודש
פרשת לך-לך
ז' במרחשוון ה'תשע"א

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ז' במרחשוון ה'תשע"א – י"ד במרחשוון ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ז' במרחשוון	הלי פסולי המוקדשין פרק יז-יט.	הלי פסולי המוקדשין פרק י'.	מ"ע צ.
ש"ק	ח' במרחשוון	הלי עבודת יום הכפורים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יא.	מ"ע מט.
א'	ט' במרחשוון	פרק ד-ה. הלי מעילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יב.	מ"ע מט. קיח.
ב'	י' במרחשוון	פרק ב-ד.	פרק יג.	מל"ת קיג.
ג'	י"א במרחשוון	פרק ה-ז.	פרק יד.	מל"ת קיד.
ד'	י"ב במרחשוון	פרק ח. לך אזבח וגו'. ספר הקרבנות והוא ספר תשיעי.. הלי קרבן פסח.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק טו.	מל"ת קיד. מ"ע נה. מל"ת קטו. קטו. קכז.
ה'	י"ג במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק טז.	מ"ע נו. נו. נח.
ו'	י"ד במרחשוון	פרק ו-ח.	פרק יז.	מל"ת קכה. קכג. קכח. קכו. קכז. קכא. קכב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
5.33	5.08.7	11.56	11.26	8.33	5.51	4.53	4.32	3.45	ו', ז' במרחשוון
5.32	5.07.6	11.56	11.26	8.34	5.52	4.54	4.33	3.46	ש"ק, ח' במרחשוון
5.31	5.06.4	11.56	11.26	8.34	5.52	4.55	4.33	3.47	א', ט' במרחשוון
5.30	5.05.3	11.56	11.26	8.34	5.53	4.55	4.34	3.47	ב', י' במרחשוון
5.29	5.04.2	11.56	11.26	8.34	5.54	4.56	4.35	3.48	ג', י"א במרחשוון
5.28	5.03.1	11.55	11.25	8.35	5.55	4.57	4.35	3.49	ד', י"ב במרחשוון
5.26	5.02.0	11.55	11.25	8.35	5.55	4.57	4.36	3.49	ה', י"ג במרחשוון
5.25	5.00.9	11.55	11.25	8.35	5.56	4.58	4.37	3.50	ו', י"ד במרחשוון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
4:32	5:43	4:46	5:45	4:37	5:43	4:50	5:46	4:32	5:43
4:24	5:36	4:39	5:37	4:29	5:36	4:42	5:38	4:24	5:36

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

נדרשת עשייה כדי להביא את הנשמה לגילוי

מצוות המילה ממשיכה בחינה נעלית ביותר, שהיא גם שורש ומקור הנשמה, ולכן כניסת נפש האלוקית באדם היא דווקא במילה • הכרחי שתהיה פעולת המילה ועבודה עצמית כדי לגלותה • תפקידו של מוהל אינו בהסרת הרע בלב אלא גם עשה-טוב - להתעניין ולהשפיע על הורי הילד לתקן ולהוסיף בהנהגתם בדרך התורה והמצות •

מצד הניצוץ האלוקי שנשאר לעולם בשלימותו - שזהו תוכן העניין ש"אי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל" - "אפשר למול לאחר זמן", היינו, שגם אם עבר משך זמן שלא מל את עצמו, והערלה נשארה בשלימותה, ואדרבה, כמו שכתב אדמו"ר הזקן בתניא⁶ (בנוגע לבינוני, ועל אחת כמה וכמה מי שלא הגיע לדרגת בינוני) ש"מהותו ועצמותו של הרע . . . נתחזק יותר בהמשך הזמן שנשתמש בו הרבה באכילה ושתיה ושאר ענייני עולם הזה" - גם במצב כזה "אפשר למול לאחר זמן",

- הקב"ה מתחשב בכך שיהודי הוא "בשר ודם", ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷ בשם הרשב"ץ: "חכמה עילאה אין אַ זאָק פלייש און ביינער מיט זודיקע בלוט" | =חכמה עילאה בתוך שק בשר, עצמות ודם רותח... ולכן פוסק בתורה ש"אפשר למול לאחר זמן" -

אבל - לאחר זמן על כל פנים - בהכרח שתהיה

א. ומזה¹ מוכן גם בנוגע לעניין המילה ברוחניות - "ומלתם את ערלת לבבכם"²:
אף-על-פי שאצל כל אחד ואחד מישראל ישנו ניצוץ אלקי מבחינת פנימיות א"ק, וניצוץ זה הוא בשלימותו לעולם, שלכן, גם יהודי שעבר על כל התורה רחמנא-ליצלן, סופו לעשות תשובה, כי לא ידח ממנו נדח וּמטעם זה לא רצה כ"ק מו"ח אדמו"ר³ לשמוע שיש יהודי שהוא בסוג ד"מורידין ולא מעליין⁴, כיון שגם יהודי זה בודאי סופו לעשות תשובה) - הרי מובן שאי אפשר להסתפק בכך ולילך לישון... לא די בכך שהניצוץ האלוקי הוא בהעלם, אלא יש צורך להביאו מן ההעלם אל הגילוי - דווקא על-ידי עבודה⁵.

1) סעיף זה - נכלל בלקו"ש הנ"ל בקיצור. ובמהדורה זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

2) עקב יו"ד, טז.

3) ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ה ע' 46 ואילך. ועוד.

4) שו"ע חו"מ סו"ס תכה.

5) ראה לקו"ש ח"ג ע' 762, הענין במילה - שצ"ל פעולת המילה.

6) פי"ג (יה, רע"ב).

7) לקו"ד ח"א קפת, א.

ב. (כ"ק אדמו"ר פנה לאחד האורחים, מוהל ושו"ב, ואמר):

איתא בלקוטי תורה¹⁶ שהסרת הערלה הוא עניין "סור מרע". ומזה מובן, שבהוספה לזה ולאחרי זה צריך להיות גם העניין של "עשה טוב" - להפיץ את האור דתורת החסידות, הדרכותיה ומנהגיה.

ובפשטות: כאשר באים לבית יהודי כדי למול ילד יהודי, יש לנצל את ההזדמנות והזכות - שלאחרי פעולתו בהעברת הערלה, "סור מרע", יוסיף וייתן לבעל-הבית תוספת-כוח ועידוד להוסיף גם בקו ה"עשה טוב".

יש להתעניין אצל בעל-הבית על דבר אופן הנהגתו בשאר העניינים, ובל ימלט, אשר, למרות הנהגתו הטובה ("ווי גוט ס'זאָל נאָר זיין") עד עתה, הרי, כיון ש"טוב" אין לו שיעור, יכולים תמיד למצוא עניין שבו ניתן להוסיף ולהתעלות עוד יותר.

וכל זה - אפילו בנוגע לעניינים כאלה שהוא (המוהל) בעצמו עדיין לא אוזח בהם ("ער אַליין האַלט נאָך ניט דערביי"), כי, חבירו לא צריך לסבול בגלל החיסרון שלו!...

כאשר מדברים עם יהודי, צריכים להסביר לו כיצד צריכה להיות הנהגתו של אדם השלם: אדם השלם הוא בהיותו "אדם" - כפירוש השל"ה¹⁷ - על שם אדמה לעליון. וכיון שה"עליון" - הקב"ה - הוא אין-סוף, הרי, עד כמה שתהיה הנהגתו הטובה של הנברא, יש לו עוד עניינים שיכול להוסיף בהם יותר, עד אין-סוף.

ובמילא, כאשר הקב"ה מזכה אותו בעניין של העברת הערלה, הרי, בידעו שסדר העבודה הוא "סור מרע ועשה טוב", עליו להתעניין ולברר אצלו מה הם העניינים שיכול לתקן, והוא - המוהל - צריך להורות לו כיצד לתקנם וכו'.

ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, שהרי, היכולת על זה - ניתנה לו מלמעלה - בכך שמינוהו (מלמעלה) ל"מוהל" שביכולתו להסיר הערלה¹⁸.

פעולת המילה: מילה ופריעה - להחליש את התאוות⁸, ונוסף לזה גם מציצה: להוציא את הדם - החום והלהט ("דעם קאָך") בגשמיות - גם "ממקומות רחוקים" (שרומו על אלה שנתרחקו חסידוּשלוּם מאלקות) ואברי הגוף.

ופעולת המילה לאחר זמן - מועילה גם למפרע, לתקן גם את הזמן העבר, כמעלת תשובה מאהבה (לגבי תשובה מיראה שהיא כרפואה מכאן ולהבא) שמתקנת גם את העבר¹⁰, ועד שמועילה אפילו על זדונות והן כפשוטם, אצל אדם שחי כל ימיו בשקר והבלי שווא, והן בדקות, שהרי אפילו "מאן דמחוי במחוג כו" הרי זה עניין של מרידה¹¹, כמו עבודה זרה רחמנא-ליצילן] - שנעשים לו זכויות¹².

וכל זה - כשישנו ענין של עבודה ועשייה ("כשעת מ'טוט"), שאז עוזר הקב"ה לתקן גם את העבר, ועד כדי כך, שגם מי שהיה טמא, מי שהיה בדרך רחוקה, ואפילו "לכס", שהיה זה ברצונו (היינו, שבשעה שכל בני-ישראל הקריבו קרבן פסח, נשאר הוא - מרצונו - מחוץ לאסקופת העזרה) - גם אז אפשר לתקן¹³. ולכן, אין לסמוך על הניצוץ כו' ולילך לישון, כיון שאז יישאר הניצוץ בהעלם, והאדם יישאר במקום ששכב לישון... אלא בהכרח שיהיה עניין של עבודה ועשייה ("מ'דאַרף טאָן"). - צריך לפתוח לכל-הפחות "כחודה של מחט", ואז פותח הקב"ה "כפתחו של אולם"¹⁴. ועל דרך זה במילה - שצריכים להסיר לכל הפחות את הערלה הגסה, וזוהי ההכנה והכלי לקיום היעוד¹⁵ "ומל ה' אלקיך את לבבך", בגאולה האמיתית והשלימה עליידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

(8) מו"נ ח"ג פל"ה ופמ"ט. וראה לקו"ש שם ע' 761.

(9) רמב"ם שם פ"ב ה"ב.

(10) ראה יומא פו, א ובפרש"י.

(11) ראה חגיגה ה, ב.

(12) יומא פו, ב.

(13) סה"ש תש"א ע' 115 (נעתק ב"היום יום" יד אייר, פסח שני). וראה לקו"ש ח"ח ע' 74. הי"ב ס"ע 216 ואילך. ועוד.

(14) ראה שהש"ר פ"ה, ב (ב).

(15) נצבים ל, ו. וראה תו"א לך לך ד"ה בעצם היום הזה (ג), סע"ב ואילך). תו"ח שם (צג, ב ואילך).

(16) שלח מב, סע"ג ואילך. ראה יח, סע"ג ואילך. האזינו עו, ב.

(17) ג, רע"א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב.

(18) ראה גם שיחת ליל שמח"ת תשי"א ס"ג ואילך (תורת מנחם - התוועדות ח"ב ע' 37 ואילך).

להתעניין אצל האב והאם של הרך-הנימול בנעשה אצלם בשאר עניני תורה ומצות, ולמצוא (ואם ירצה באמת, בודאי ימצא) את האותיות המתאימות להסביר להם שיכולים להוסיף בעניני תורה ומצות עוד יותר, אשר, על-ידי זה יתוסף אצלם במצטרך להם, הן ברוחניות הן בגשמיות, למטה מעשרה טפחים. וכאשר הוא יהיה ה"שליח" שעל-ידו תומשך הצלחה וברכה מהקב"ה בעניניו של הזולת - הרי כיון ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה"²³, יתוסף גם בעניינים הפרטיים שלו ושל בני ביתו .. שיצליחו יותר ויותר במשך השנה הבאה לקראתנו (שהתחילה

ועל דרך זה בנוגע ל"שוחט", שענינו¹⁹ - כדברי הגמרא בנגלה דתורה - "אין ושחט אלא ומשך"²⁰, היינו, משיכה מרשות לרשות, מרשות הרכים לרשות היחיד דיחידו של עולם²¹, כך שבכוחו וביכולתו - אם רק ירצה - להורות ולפעול על כל אלה שבא בקשר עמם, שככל שיהיה מעמדם ומצבם בטוב, יכולים הם להתעלות לדרגא נעלית יותר. ועל-ידי זה - מוסיפים בהמשכת האור האלוקי שצריך לירד למטה בעולם הזה, כדי להשלים את הכוונה דדירה לו יתברך בתחתונים²². וכאשר

אין לסמוך על הניצוץ כו' ולילך לישון, כיון שאז יישאר הניצוץ בהעלם, והאדם יישאר במקום ששכב לישון... אלא בהכרח שיהיה עניין של עבודה ועשייה

כבר), בתוך כלל-ישראל, בגשמיות וברוחניות גם יחד. והעיקר - שתהיה הפעולה בכל זה בפועל ממש, "מ'דארף אליין טאָן" | =יש לעשות לברך, והעשייה צריכה להיות באופן של יגיעה דווקא, ועל-ידי זה - כדברי הגמרא²⁴ "יגעתי ומצאתי" - יצליח בענייניו הכלליים, ובררך ממילא תומשך הצלחה בענייניו הפרטיים.

(מהתוועדויות 'י שבט ה'תשי"ג, ויום שמחת תורה ה'תשט"ז.
תורת מנחם כרכים ז עמ' 327-329; טו עמ' 164-166)

מוסיפים מעט בהכנת העולם להיות דירה מתאימה לו יתברך, מקדימים וממהירים שתבוא הגאולה האמיתית והשלימה במהרה בימינו על-ידי משיח צדקנו. ובנוגע לפועל:

אין הכוונה לצאת ידי-חובה באמירת "אָ גוט וואָרט", פירוש נחמד בפסוק או מאמר חז"ל, שישמע הלה מפלוני בן פלוני, יסכים עמו, ואחר כך ילך לישון... אלא הכוונה לפעולה ממשית, שכאשר פלוני בן פלוני הולך לברית-מילה בפועל ממש, עליו

19) ראה גם שיחת יום שמח"ת תשי"ב ס"ו (תורת מנחם - התוועדויות ח"ד ע' 93). וש"נ.

20) חולין ל, ב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 206. וש"נ.

21) ראה תניא ספ"ג. ובכ"מ.

22) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

23) ב"ק לח, ב. וש"נ. מכילתא ופרש"י משפטים כב, ל. (24) מגילה ו, רע"ב.

לבוא אל הגאולה עם ה"רכוש גדול"

לכל יהודי חלק בארצות קיני קניזי וקדמוני

כיוון ש"לזרעך נתתי את הארץ הזאת גו' את הקיני את הקניזי ואת הקדמוני וגו'" היא הבטחה מפורשת בתורתנו הקדושה, שיש בזה התוקף של "דבר ה' זו הלכה" - נעשה כבר על-פי התורה ההליכה (הקשורה עם הלכה) למעמד ומצב של ירושת קיני קניזי וקדמוני. היינו, שגם בזמן הזה ששטח ארצות אלה (שישנו בקיומו בגשמיות ואפילו בחומריות) הוא בשליטת אינם-יהודים, שייך הוא לבעלותם של בני-ישראל. ובפרט על-פי הידוע שגם בזמן הגלות (כש"גלינו מארצנו") יש לכל אחד ואחד מישראל חלק בארץ, אמה אחת או ד' אמות, כפי שמצינו לדינא בנוגע לכתיבת פרוזובול על הקרקע שגם בזמן הזה סומכין על החלק בארץ שיש לכל אחד ואחד מישראל. ויש לומר שכן הוא גם בנוגע לארץ קיני קניזי וקדמוני. ומזה מובן שירושת ארץ עשר אומות היא ב"מזומן", וצריך רק שכל אחד ואחד יושיט ידו ויטול חלקו בארץ - בדרכי נועם ובדרכי שלום, שהרי "באותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה כו'", כי אם שלום אמיתי, הן בחיים הפרטיים והן ועל אחת כמה וכמה, בחיים הכלליים.

(תורת מנחם - התנועותיות ה'תשנ"ב חלק א, עמ' 251-252)

לא תיתכן ירידה ללא עלייה למעלה ממנה

...וזה גם הביאור על הטענות שמוותרים על ה"רכוש גדול" - והעיקר לצאת רגע אחד קודם מהגלות וללכת אל הגאולה!

כך טענו יהודים וגדולי ישראל ואבות העולם, כפי שהגמרא מספרת, שיהודים במצרים טענו, שמוותרים הם על "רכוש גדול", העיקר שיצאו כבר מן הגלות.

אף-על-פי-כן עיכב אותם הקב"ה עוד "הרף עין" בגלות - מכיוון שכל הכוונה של "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" היה רק עבור ש"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", ובאם יגיעו לאחר הירידה רק לדרגא בה עמדו קודם הירידה - לא היה צורך בכל הירידה.

בכדי שיגיעו לעליה הנעלית יותר - למעלה מכפי שעמדו קודם הירידה - היה צורך בעוד רגע בגלות. ועל דרך זה הוא הביאור גם על אריכות הגלות הנוכחית, שהיא על דרך ה"ירוד ירדנו" שהיה בגלות מצרים. שבכללות ה"ירוד ירדנו" כולל שתי ירידות, אך בפרטיות הוא כולל בו את כל הד' גלויות, גלות בבל, גלות פרס ומדי, גלות יון, עד לגלותנו זו - גלות אדום.

והרי יהודים טוענים ומתחננים לצאת מהגלות בהקדם האפשרי, מספיק כבר עניין הגלות של "שכינתא בגלותא" ובמילא - גם הימצאותם של ישראל בגלות, מדוע אם כן מעכבים אותם באריכות הגלות שכזו?! והביאור על כך כנזכר לעיל: כל כוונת הגלות הינה רק בכדי שיגיעו לדרגא נעלית יותר מכפי שהיו לפני כל הגלות, כדי ש"יצאו ברכוש גדול", ולולא זאת לא הייתה כל הירידה.

(מושיחת ש"פ דברים תש"מ. שיחות קודש תש"מ עמ' 717)

"צבאות השם" - שלושים שנה לצבא הילדים

בשנת תשמ"א נוסד ארגון "צבאות השם" * שישים ושניים כינוסים רשמיים לילדים נערכו בהשתתפות הרבי, שהשמיע שיחות קודש מיוחדות לפני הילדים * "אין זה עניין של משחק אלא דבר רציני, וכללי ההתנהגות הם רק לפי הוראת המפקד העליון - הקב"ה", הדגיש הרבי * פתק לילד מצבאות השם, ומענה עשיר מהרבי למי שהתנגד לשימוש במושגים צבאיים * רשימה ראשונה

ראוי לאחד את כל המסוגלים להתאסף תכופות במסגרת של "קהל", קבוצה ב"צבאות השם", שעליהם נמנה כל יהודי עוד מקטנותו... לכבוש את העולם על-ידי "שימלא" אותו, יאיר העולם באור אמיתי, כך שייראה לכל אשר כל הארץ היא של הקב"ה.

הרבי השמיע לפני הילדים שלוש שיחות. בראשונה ציין ששנת 'הקהל' שייכת במיוחד ל'טף', ולכן בחג-הסוכות השתא יש להדגיש את פעולותיהם של ילדי ישראל על-ידי ייסוד ארגון "צבאות ה'" שמטרתו להילחם ביצר; על הילדים להשפיע גם על חבריהם להיכלל בארגון זה.

בשיחה השנייה אמר הרבי שיש להתנהג כמו בצבא: (א) לדעת שאין זה משחק חס-ישראל אלא עניין רציני. (ב) לציית לפקודות השם-יתברך גם כשאין מבינים. (ג) לא להתנהג על-פי מה שנראה, אלא על-פי הפקודות של השם-יתברך, מפקד הצבא, שרק הוא יודע מה טוב באמת עבור הצבא. כנהוג בצבא - המשיך הרבי בשיחה השלישית - לערוך מזמן לזמן "פאראד" [=מצעד], ולהעניק "ציונים לשבח". ולפועל: בימים שבין חג-הסוכות

כנס הייסוד

בשלשלת היחס, בהקדמה ללוח 'היום-יום' נאמר: "תשמ"א - פונה בקריאה לילדי /ילדות ישראל שלפני גיל בר/בת מצווה להתאגד ב"צבאות השם".

זה היה במהלך שיחה לילדי ישראל, שנקראו במיוחד לכינוס ביום ג' דחול-המועד-סוכות תשמ"א.

קודם לכן, ביום ג' פרשת כי תבוא, י"ד אלול תשמ"מ, הורה הרבי לסדר כינוסים מיוחדים לילדים ולילדות בשלוש הזדמנויות: לפני ראש-השנה, בעשרת ימי תשובה ובחול-המועד סוכות. בכינוס האחרון, שהתקיים בחול-המועד, פתח הרבי ואמר, כי בוודאי כבר מסרו לילדים את תוכן מכתבו לכל ילדי ישראל שלפני בר/בת מצווה. המכתב המדובר נושא את התאריך "ב"ה, חול המועד סוכות פרשת ברכה, שנת הקהל ה'תשמ"א" (העתקו והגהות הרבי שעליו - על התרגום בלשון-הקודש, מופיע בספר 'תורת מנחם - אגרות-מלך' כרך א' עמ' 79), ובו נאמר:

תשד"מ; נר ח' דחנוכה תשמ"ה; נר ה' דחנוכה תשמ"ו (יחד עם חברי "תפארת זקנים" ו"חכמת נשים"); נר ה' דחנוכה תשמ"ז; נר ה' דחנוכה תשמ"ח; נר ה' דחנוכה תשמ"ט; נר ה' דחנוכה תש"נ; נר ח' דחנוכה תנש"א; א' דחנוכה תשנ"ב).
 3 כינוסים בחודש שבט (כ' שבט תשמ"א (לקבוצה ממסצ'וסץ); כ"א שבט תשמ"ב; י"ז שבט תשמ"ג).

5 כינוסים בחודש אדר (פורים קטן תשמ"א; י"ב אדר תשמ"ב; ט"ז אדר תשמ"ג; יו"ד אדר שני תשמ"מ; י"ב אדר תשמ"ה).

9 כינוסים בימי ניסן-חג הפסח (ג' דחול המועד פסח תשמ"א; ראש חודש ניסן תשמ"ב; יום ב' דחול המועד פסח תשמ"ג; יום ב' דחול המועד פסח תשמ"ד; יום ב' דחול המועד פסח תשמ"ה; יום ג' דחול המועד פסח תשמ"ו; יום ג' דחול המועד פסח תשמ"ז; יום ג' דחול המועד פסח תשמ"ח; יום ג' דחול המועד פסח תשמ"ט; יום ב' דחול המועד פסח תנש"א).

3 כינוסים בימי אייר (ו' אייר תשמ"ב; ל"ג בעומר תשמ"ב; כ"ז אייר תשד"מ).

5 כינוסים בחודש סיון (ר"ח סיון תשמ"א; ג' סיון תשמ"ב; י' סיון תשמ"ב; י"א סיון תשמ"ג; ר"ח סיון תשמ"ה).

כינוס אחד בחודש תמוז (אדר"ח תמוז תשמ"א).

2 כינוסים בחודש מנחם אב (ג' מנחם אב תשמ"א; ז"ך מנחם אב תשמ"ב).

3 כינוסים בימי אלול (כ"ו אלול תשמ"ב; כ"א אלול תשד"מ; כ"ד אלול תשמ"ה).
 ובנוסף לאלה:

18 פעמים בימי מנחם אב - אלול לילדי מחנות הקיץ ו"קריית גן-ישראל" (בדר"ח אלול תשמ"א; ז"ך מנ"א תשמ"ב); י"ב אלול תשמ"ב; כ"ו אלול תשמ"ב; ב' דראש חודש אלול תשמ"ג; כ"א אלול תשמ"ג; ט"ז מנחם אב תשמ"מ; א' דר"ח אלול תשמ"מ; ד' אלול תשמ"ה; ב' דר"ח אלול תשמ"ו; ג' אלול תשמ"ח; יו"ד אלול תשמ"ח; כ"ף מנחם אב תשמ"ט; כ"א מנחם אב תשמ"ט; כ"ב מנחם אב תש"נ; ז' אלול תש"נ; י"ג מנחם אב תנש"א י"ז אלול תנש"א).

לימי החנוכה ייקלטו במסגרת "צבאות ה'" ילדים רבים, ובכינוס שיתקיים בימי החנוכה ייחלקו פרסים. כל ילד נקרא להשפיע על בני ביתו וסביבתו.

כל הנזכר לעיל, הוסיף הרבי, יש לקיים בכל מקום שהדברים נשמעים, וזאת בכנס שייכללו בו כל ג' הקוין של תורה עבודה וגמילות חסדים, ועל-ידי זה תהיה תוספת בברכות ושמירת ה' יתברך. סיום הכנס היה בחלוקת המכתב של הרבי ומטבעות לצדקה.

היה זה כנס הייסוד של הארגון העולמי, אליו התייחס הרבי מעתה והלאה בתשומת לב רבה לכל הקשור בו (וזאת למרות מה שציין הרבי בכמה הזדמנויות לגבי נושאים אחרים, כי "אינו סדר כלל וכלל שכל פרט שבפרט רק אני אחליט" - ראה לדוגמה 'מאוצר המלך' כרך א' עמ' 10).

זמן המוקדש לילדים

את החשיבות הרבה שראה הרבי בארגון, ניתן לראות בעובדה כי למרות זמנו היקר והמצומצם השתתף הרבי בכ-80 כינוסים לילדים מאז חג-הסוכות תשמ"א:

4 כינוסים בעשרת ימי תשובה (ד' תשרי תשמ"ג; ה' תשרי תשד"מ; ה' תשרי תשמ"ה; ח' תשרי תשמ"ו).

11 כינוסים בימי חג-הסוכות (יום ג' דחג-הסוכות תשמ"א; יום ד' דחג-הסוכות תשמ"ג; יום ו' דחג-הסוכות תשמ"ד; יום ו' דחג-הסוכות תשמ"ה; יום ד' דחג-הסוכות תשמ"ו; יום ד' דחג-הסוכות תשמ"ז; יום ו' דחג-הסוכות תשמ"ח; יום ד' דחג-הסוכות תשמ"ט; יום ד' דחג-הסוכות תש"נ; יום ה' דחג-הסוכות תנש"א; יום ד' דחג-הסוכות תשנ"ב).

2 כינוסים בסיום חודש תשרי (כ"ח בתשרי תשמ"א; ז"ך בתשרי תשד"מ).

כינוס אחד בחודש מרחשוון (ב' במרחשוון תשמ"ג).

13 כינוסים בימי כסלו - חנוכה (נר א' דחנוכה תשמ"א; נר א' דחנוכה תשמ"ב; נר ח' דחנוכה תשמ"ב; נר ה' דחנוכה תשמ"ג; נר ז' דחנוכה

נשבע אמונים בהר סיני

הרבה התייחסויות היו מהרבי לילדי צבאות ה' (ועליהם נספר בע"ה ברשימות הבאות), אולם נציג כאן קטע נדיר ממענה הרבי - הוראה לחייל בצבאות השם ('מאוצר המלך' כרך א' עמ' 51):

...אוטומטית (כיון שאני חיל בצבאות ה' בקבלת עול, שזהו יסוד קיום כל צבא) - צריך לגלות (מה) שהוא מושבע ועומד מהר סיני) -

שהוא חיל בצבאות השם, כפירוש - הנהגה על-פי שולחן-ערוך יומית, ויהי[ה] בקל [=בקלות] הרבה יותר מאשר משער.

ב"מבוא" לספר 'הרבי מדבר לילדי ישראל' (הוצאת צבאות השם העולמי נ.י. תשנ"ב) כותב כך הרב יעקב אלטיין, מנהל היכל מנחם בניוירוק: בשיחות הקודש הרבות אל הילדים מסביר הרבי, כי הארגון של "צבאות השם" מבוסס על הרעיון שבני-ישראל קרויים בשם "צבאות השם", ולכן צריך הקרב נגד היצר הרע להתנהל בצורה דומה למלחמה שמנהל צבא רגיל. והאמת היא, כפי שהטעים הרבי, שההיפך הוא הנכון: הסדרים שיש בהם תועלת בצבא הרגיל מקורם בסדרי הצבא הרוחני, צבא השם (בדוגמת דברי חז"ל "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא").

מתוך כך נוצרו "מונחים" מיוחדים בעניין המלחמה נגד היצר, ולמשל:

"המפקד העליון" - ראש הצבא - הקדוש ברוך-הוא.

"ספר הפקודות" - ספר של הוראות - התורה. "פקודת יום" - ההוראה של אותו יום - הוראת התורה המיוחדת ליום זה.

"משימה מיוחדת" - שליחות מיוחדת - קבלת מצווה מיוחדת.

"מצעד" - צעדה של חיילים - כינוס של התחזקות בענייני תורה ומצות.

תוכנית חינוכית מול רוח החופש והעצמאות

באותו מבוא הביא העורך גם תוכן של מכתב ארוך, שכתב הרבי לאדם שהביע חששות על

מבצע 'צבאות השם', בגלל החשיבות והעליונות שהוא מייחס לתפקיד של 'צבא', 'מלחמה' וכדומה. במכתב מסביר לו הרבי את הטעמים לייסוד ארגון 'צבאות השם' (המכתב נכתב במקורו באנגלית):

ארגון "צבאות השם" - משמש לקירוב ילדי ישראל לתורה ומצוות, ולכן מיותר לציין שיסודו נעשה מתוך שיקול דעת רציני ביותר.

ראשית כל "צבאות השם" - איננו "מונח" מחודש; הוא מוזכר בתורה בקשר לגאולת ישראל ממצרים. ברור שהמונח לא נאמר בקשר למלחמה גופנית. הכוונה היא ש"צבאות" אלה שהיו מושועבדים לפני כן לפרעה השתחררו ונהפכו להיות "צבאות השם", שיוכלו לעבוד את השם, ואותו בלבד.

התורה אינה מהללת את המושג של "מאבק", "עריכת מלחמה" וכדומה. להיפך, "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", וכדברי חז"ל שהתורה ניתנה "לעשות שלום בעולם", "שלום" הוא "כלי מחזיק ברכה", ועוד אמרי רז"ל ברוח זו.

כשנסוד הארגון "צבאות השם" נזהרתי מאוד משימוש בביטויים ובמונחים צבאיים, רק מונחים המתאימים לרוח התורה. מונח כמו "ריגול" - שכבודו מזכיר במכתבו - לא השתמשנו בו.

השאלה היא: היות שהלשון "צבאות השם" נדמה לאחרים כמושג המדגיש רוח של לוחמה ומאבק - מדוע היו טעמים שהכריעו את החששות הללו? האם לא היו יכולים להשיג אותה מטרה בדרכים אחרות?

דבר זה מביא אותנו לנקודת הבעיה... שבבית הספר, ומוראה של מלכות ברחוב, מה שנותר הוא רק הפחד מן העונש, וגם פחד זה הוקטן בשנים האחרונות.

ילדים אמריקניים מתחנכים ברוח החופש והעצמאות. הדבר הביא להרגשה של ביטחון עצמי וביטחון בחוכמה העצמית, ועד שהרוצה "לשחות נגד הזרם" חושב שהוא יכול להערים על המשטרה, המערכת המשפטית, וכדומה.

יש לתקן את שורש הבעיה - שהוא החסרון ב"קבלת עול". חשבתי זמן רב, ומתוך מאמץ רב כיצד למצוא דרך להשפיע על ילדי אמריקה להתרגל לרעיון של התבטלות לפני מי שיש לו סמכות, בניגוד לרוח הרווחת בבתי הספר, ברחוב, ואפילו בבית,

נברא העולם באופן שיש בו תמיד מלחמה פנימית עם היצר הרע. בזוהר מובא שהמילה "לחם" נובעת מאותו השורש של "מלחמה", וזוהר רומז למלחמה התמידית שבנפשו של אדם, אם יהיה זולל וסובא כבהמה או באופן נעלה יותר - שהגוף יהיה בריא ויוכל לעבוד את השם.

זוהי המלחמה היחידה שצריכים ילדי "צבאות השם" לנהל. ה"נשק המיסתורי" היחידי - הם שמירת שבת ושאר כל המצוות, שהם ה"סוד" של התוקף היהודי במשך כל הדורות.

ההצלחה של ארגון "צבאות השם", בכל מקום שבו נוסד - ארצות הברית, קנדה, ארץ-ישראל, ומקומות רבים בעולם כולו - ללא שום תוצאות שליליות, אכן הוכיחה את עצמה, ולכן ברור אצלנו שזו הדרך הנכונה. אני רק יכול לקוות, שגם חוגים אחרים, מחוץ לליובאוויטש, ינהיגו זאת.

אני מקווה שהשורות האמורות לא רק שיבטלו את החששות שכבודו מעלה, אלא יכניסו את כבודו בין המתנכים הידועים הרבים והמנהיגים הרוחניים שהמליצו על התוכנית של "צבאות השם" בתור האמצעי המתאים להגיע אל המטרה בהצלחה.

ששם ההורים, שאינם רוצים להתעסק עם הילדים, ויתרו על סמכותם והניחו את עבודת חינוך הילדים לידי אחרים.

המלחמה החיובית היחידה

הגעתי למסקנה, שהדרך היחידה להחליף את מהלך המחשבה הזוה היא עליידי מערכת של משמעת ומילוי פקודות שהם רגילים לה. ומערכת כזאת שהילדים עצמם ימצאו אותה קרובה לרוחם.

משום כך נוצרה תכנית "צבאות השם", שהתברכה מיד בהצלחה מרובה בהשפעה על ילדים שיעסקו בדברים מועילים, ושישפיעו על ילדים אחרים לחקות אותם (בהתאם לפתגם "ואהבת לרעך כמוך"). באופן החדור ברוח האהבה וקבלת עול בפני המפקד העליון של צבאות השם - השם אלוקי הצבאות.

אגב, זוהי גם הדרך לחנך ילדים שנולדו עם נטייה נפשית ללוחמה ולמאבק, לכוון נטייה זו לאפיק הנכון.

דבר זה מביא אותנו לנקודה נוספת. למרות שהמושג "שלום" חשוב ביותר בתורה, בכל-זאת

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת לך-לך

פרשת לך-לך

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ סיפר:

בהיותי ילד נכנסתי פעם בשבת פרשת לך-לך, בבוקר לפני התפילה, לחדר אבי (הרבי הרש"ב נ"ע), ומצאתיו 'עובר' על פרשת השבוע ('שניים מקרא ואחד תרגום'). הוא היה שרוי במצב-רוח מרומם ובה בשעה זלגו מעיניו דמעות. עמדתי נרעש, בלא שיכולתי להבין כיצד אפשרי מצב-רוח מרומם יחד עם דמעות, אך לא העזתי לשאלו על כך. רק במוצאי שבת, כשנכנסתי כדרכי לאבי, אזרתי עוז ושאלתיו לפשר הדבר. אבא ענה: אלה דמעות של שמחה. ומיד הוסיף והסביר: רבינו הזקן אמר ש'צריכים לחיות עם הזמן', זאת אומרת שיש לחיות עם פרשת השבוע ועם פרשת היום של השבוע. פרשת בראשית היא פרשה שמחה בעיקרה - הקב"ה ברא את העולמות והנבראים, והיה שבע-רצון, כפי שנאמר "וירא אלוקים כי טוב"; אולם סוף הפרשה אינו נעים כל כך.

פרשת נח, פרשת המבול, היא פרשה עצובה; אבל סוף הפרשה שמח - במזל-טוב נולד אברהם אבינו! פרשת לך-לך היא פרשה של שמחה אמיתית. בכל יום ויום מהשבוע חיים עם אברהם אבינו - הראשון שמסר את נפשו לפרסם אלוקות בעולם, ומסירות-נפש זו על התורה ומצוותיה הנחיל אברהם אבינו בירושה לכלל-ישראל.

(ספר-השיחות תש"ב, עמ' 29-30)

* * *

שמה של פרשתנו מורה על הליכה מחיל אל חיל. ונשאלת השאלה: הרי בפרשה מסופר על מאורעות שהם בגדר ירידה - ירידת אברהם למצרים ולקחת שרה לבית פרעה! אלא ירידת אברהם למצרים גרמה לגלות מצרים; ועלייתו ממצרים, במקנה בכסף ובזהב, סללה את הדרך לגאולה ממצרים, ברכוש גדול. כך גם לקחת שרה לבית פרעה הביאה לכך שבגלות מצרים לא משלו המצרים בנשיישראל, כשם שפרעה לא משל בשרה בהיותה בביתו. מובן אפוא שבפנימיות העניינים יש בירידה זו משום התחלת העלייה, שהרי מטרתה ותכליתה היא העלייה שבאה לאחריה.

(ליקוטי שיחות כרך ה עמ' 58)

ולאברם היטיב בעבורה (יבטז)

לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצוייה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר, ולאברם היטיב בעבורה. והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא - אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו (=כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו. בבא-מצינא נט).

דבר זה, שעל אדם לכבד את אשתו כדי שיתעשר, נאמר על-ידי רבא. רבא הוא מבחינת אברם, כמובא בכתבי האר"י ז"ל שאברם הוא אותיות מרבא. לכן דווקא הוא אמר שעל אדם להוקיר את אשתו בשביל שיתעשר, בדיוק כפי שהיה אצל אברהם.

רמז נוסף לקשר שבין רבא לאברם - רבא היה גר במחוזא, ובאברהם נאמר (לקמן טו) "היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר".

זאת ועוד: "מחזה" בריבוע עולה ר"ג ובגימטרייה - רבא (203).

(ליקוטי לוי'יצחק עמ' שעז)

ואנשי סדום רעים (יג,יג)

ורבותינו למדו מכאן - ושם רשעים ירקב (רש"י)

"ושם רשעים ירקב" הוא מקרא מלא במשלי (י). מדוע אפוא הוצרכו רבותינו ללמוד זאת גם מפסוק זה?

אלא מהפסוק במשלי (מצד עצמו) לומדים רק שיש להימנע מהזכרת שם רשעים, וכך ישתכח השם מעצמו (ראה רש"י במשלי שם). ואילו מהפסוק דנן אנו למדים, שכאשר מזכירים את שמם של הרשעים (כאשר יש בכך צורך) - יש לגנותם ולהכתירם בתארי גנאי.

(ליקוטי שיחות כרך ה עמ' 42)

והנשאים הרה נסו (יד,י)

להר נסו, הרה כמו להר, כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה הטיל לה ה"א בסופה (רש"י)

בריש פרשתנו (וכן בסוף פרשת נח) נאמר "ארצה כנען" ואין רש"י מפרש שם שה' בסוף מילה היא במקום ל' בתחילתה, וזאת לפי שהדבר ידוע ומוכן מעצמו. מדוע אפוא דווקא כאן מוצא רש"י לנכון לפרש זאת?

אלא: בפסוק דנן היה אפשר לכאורה לצרף את תיבת "הרה" לתיבת "הנשאים" ולא לתיבת "נסו", ואז היה פירוש הכתוב: "והנשאים הרה - נסו" (כלומר, אותם שנותרו בהר, ברחו על נפשם). לפיכך מבאר רש"י שהפירוש הנכון הוא כי הנשאים ברחו אל ההר.

(ליקוטי שיחות כרך י, עמ' 46)

אם מחוט ועד שרוך נעל (יד,כג)

בגמרא (סוטה יז) נאמר שבזכות אמירת אברהם "ועד שרוך נעל" זכו בניו לרצועה של תפילין (שרוך היינו רצועה). במדרש (רבה) כתוב, שבשכר זה נתן הקב"ה לישראל מצוות נעל דחליצה. ויש להמתיק ולקשר הדברים: תפילין ומנעלים שייכים זה לזה, וכמאמר רז"ל (שבת סא) "כתפילין, כך מנעלין: מה תפילין בשמאל, אף מנעלין בשמאל".

(ליקוטי לוי'יצחק בראשית עמ' צו)

וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי (טו,יד)

הרבי הרש"ב נ"ע אמר:

"וגם את הגוי אשר יעבדו" - זה שיש שליטה לאומות העולם על ישראל ("אשר יעבדו" לשון פועל יוצא),

"דן" - הוא מפני שבני ישראל נדונים ונשפטים.
"אנכי" - על חוסר דבקותם ב"אנכי ה' אלוקיך"...

(ספרי השיחות תש"ג, אות מג, עמ' 74)

אמירת קדיש בתשעה באב

קדיש לפני ההפטרה בתשעה באב

בגיליון 'התקשרות' תתל"ו פורסמו דברי הרה"ג הרב מ"ש אשכנזי שליט"א על־דבר חצי קדיש אחר קריאת התורה בתשעה באב. כדי להסביר הנהגת כ"ק אדמו"ר, שאמר את החצי־קדיש לפני ההפטרה - כתב שם:

"אבל בתשעה־באב מכניסים הספר־תורה להיכל מיד אחרי הקריאה ואומרים קינות, ואחרי הקינות אומרים אשרי ובא לציון ואחר־כך קדיש תתקבל, וכל זה לאחרי שספר־התורה כבר נמצא בארון. יוצא שאין קדיש על קריאת־התורה, ולכן אמר כ"ק אדמו"ר חצי קדיש לפני ההפטרה".

לכאורה, זה בלתי מובן לגמרי. בקשר לזמן אמירת החצי־קדיש אחרי הקריאה בתשעה־באב יש שתי דעות, אחת - לאומרו קודם אמירת ההפטרה, ואחת - לאחרי ההפטרה¹. אבל לכולי עלמא אומרים חצי קדיש אחרי הקריאה ולפני שמכניסים את ספר־התורה להיכל.

מה שצריך ביאור הוא: מכיוון שרבינו הזקן בסי' רפב סו"ס יב פוסק: "בתשעה באב ושאר תעניות ציבור... אין אומרים קדיש לפני ההפטרה"² - למה אמר הרבי את הקדיש לפני ההפטרה?
הרב יהודה לייב גרונר, ברוקלין, נ.י.

טעם אמירת הקדיש קודם ההפטרה

ראיתי מה שכתב הרב אשכנזי שליט"א בגיליון 'התקשרות' (תתל"ו), בטעם מנהגנו לומר הקדיש בקריאת התורה בתשעה באב קודם ההפטרה, אבל לא מצאתי שם טעם מדוע אין מנהגנו לומר את הקדיש מיד אחר ההפטרה, קודם חזרת הספר־תורה להיכל, בדוגמת הקריאה של מנחה דתענית ציבור ומנחה דיום־הכיפורים, שאומרים הקדיש אחר ההפטרה.

(ומה שנשאר בצריך־עיון מדוע אין מחזירין הספר־תורה להיכל אחר 'ובא לציון', לכאורה הטעם פשוט כיוון שכולם אומרים בעצמם את הקינות (ולא רק שומעים את המגילה ככפורים), והאמירה נמשכת זמן רב בישיבה במקום נמוך וכו', לכן לא שייך להשאיר את ספר־התורה בחוץ עד אחר ובא לציון).

1 בספר 'אשי ישראל' על הל' תפילה, בפרק לח ס"ק קכא מביא את הדעות החלוקות בזה - **המערכת**.
2 העירונו שהלשון שם הוא: "אין אומרים קדיש קודם המפטיר, שלא להפסיק באמצע המניין וגם באמצע הפרשה", והפירוש הפשוט הוא רק שאין אומרים קדיש לאחרי העולה השני ולפני עליית (השלישי שהוא) המפטיר, אבל לא אמר מאומה בדבר אמירת הקדיש לאחר עליית המפטיר ולפני ההפטרה - **המערכת**.

וכך כתב הרע"א סי' תקנ"ט (שציינו אליו): "ולעניות־דעתי כך הוא מעיקר הדין לומר בט' באב הקדיש אחר אמירת ההפטרה, דהקדיש קאי על קריאת התורה, וההפטרה לא הוי הפסק . . . והכא נמי בט' באב שאומרים הקינות אחר הקריאה הוי הפסק הרבה, וראוי לומר קדיש אחר קריאת ההפטרה".

אלא שאולי אפשר לומר שהטעם שבכל זאת מנהגנו לומר הקדיש קודם ההפטרה ולא מיד לאחריה, הוא כמו שכתב בשו"ת קניין תורה (ח"ה סי' נ"ד) שיש מעלה לומר את הקדיש סמוך ככל האפשר לקריאה עצמה, ולא רק אחר ההפטרה (וזה שבתענית ציבור וביום־הכיפורים במנחה אומרים הקדיש אחר ההפטרה, אולי יש לומר שזהו משום שנמנעים להרכות בקדישים שלא לצורך ורוצים שהקדיש יחול גם על התפלה שלאחריה). ועוד טעם מביא שם שהיה מקום לומר שבתשעה באב יש לקרוא לד' קרואים בדוגמת ראש־חודש וחול־המועד, ובכדי לשלול זאת אומרים קדיש לפני ההפטרה, שלא יחשבו שההפטרה היא העלייה הרביעית. עיי"ש.

הרב שבתי יונה פרידמן, צפת עיה"ק

מנהג הספרדים

יש להוסיף ולחזק את דברי הרה"ג מרדכי שמואל אשכנזי שיחי' שמנהג הספרדים הוא כמנהג חב"ד גם בב' וה', שמכניסים את ספר־התורה לארון אחרי אשרי ובא לציון ואחרי קדיש תתקבל, וגם בתשעה באב אומרים חצי קדיש אחרי קריאת התורה לפני ההפטרה, כמבואר בספר ברית כהונה מנהגי ג'בא ובספר מקור חיים, ובספר מועד כל חי לרבי חיים פלאגי ועוד.

נמצא שכן הוא מנהג הספרדים שאומרים בט' באב חצי קדיש אחרי קריאת התורה, וכן בב' וה' מכניסים את ספר התורה להיכל אחרי אשרי ובא לציון ואחרי תתקבל. ואם־כן ברור שיש לומר בתשעה באב חצי קדיש אחרי קריאת התורה.

הרב בנימין כהן, כפר חב"ד

ביאור החילוק

בקשר למנהג כ"ק אדמו"ר בתשעה באב שחרית לומר חצי קדיש בין הקריאה להפטרה ולא לאחר ההפטרה, יש להקדים שלפי מנהגנו הקריאה בתורה בלבד צריכה קדיש אבל קריאת ההפטרה, אף־על־פי שהיא צריכה עשרה ונקראת 'דבר שבקדושה' (עיי' אנציקלופדיה תלמודית ערך 'דבר שבקדושה' בדעת המאירי) מכל־מקום אינה צריכה קדיש אחריה. ויש לדייק כן מלשון המ"א סי' רצב סק"ב: "ואפילו במנחה בתענית שמפטירין אין כאן הפסק דהפטרה שייכא אל הקריאה". משמע שאין ההפטרה עצמה מצרכת קדיש אחריה, אלא שרק אינה הפסק בין הקריאה בתורה לקדיש.

ויש לומר ביאור החילוק בין הקריאה בתורה לבין קריאת ההפטרה, שבתורה הקריאה היא מתוך ספר־תורה שנכתב בלי נקודות וטעמים ובתגין וכו', מה שאין כן קריאת ההפטרה, לפי שיטת רבנו בסי' רפד ס"ד, אינה צריכה להיות מתוך ספר הכתוב כמשפט כתיבת ספרי הנביאים

ולכן רק קריאה בתורה מחייבת אמירת קדיש, ומתאים עם מה שכתב הרוקח סי' שיא (הלכות ת"ב): "ומקדשין בבוקר אחר קריאת התורה שאין לך כל דיבור ודיבור שבתורה שאין בו שם המפורש שאין אנו יודעין, לפיכך צריך להקדיש על אותו שם, ולפי שאינו יכול להקדיש עכשיו לאלתר כבשאר ימות החול, שלא לאלתר לאחר חזרת התורה מקדישין בלי שום פיסוק בינתיים, לא תהלה לא שום דבור כשעומדין להתפלל, אבל עכשיו כשאין אומר קדיש עד לאחר קינות וסדר קדושה על כן יאמר קדיש אחר קריאת התורה וכו'". ולכאורה מה שכתב "שאין לך כל דבור ודבור שבתורה שאין בו שם המפורש שאין אנו יודעין"

כל זה שייך כשקורא מתוך ספר-תורה ולא מתוך חומשים שלנו והוא הדין בקריאת ההפטרה. ולכן כשאומר קדיש לאחר גמר ההפטרה נראה שהקדיש הולך גם על ההפטרה, וזה אינו, לכן עדיף לומר הקדיש מיד אחר הקריאה.

ושאני מתענית ציבור שהחזן אומר החצי קדיש שלפני שמונה עשרה בשעה שנושאים את ספר-התורה להכניסו לארון הקודש, שאז נראה שהקדיש הוא גם על ספר-התורה, אבל אינו על קריאת ההפטרה. ולהעיר מלשון רבנו בסידור לאחר הלל "וקוראין בראש חודש וחזה"מ ד' גברי וקדיש על הס"ת" יש לומר בדיוק לשונו "וקדיש על הס"ת" ולא כתב קדיש על הקריאה, דרוצה לומר שהקדיש אינו על הקריאה אלא על הקריאה מתוך ס"ת ובמילא מובן שבקריאת ההפטרה אינו כן].

ויתכן שהמנהג שהובא בפוסקים לומר בתשעה באב קדיש לאחר ההפטרה הרי זה מתאים עם דעת הפוסקים (הגר"א וכו') שקריאת ההפטרה צריכה להיות מתוך ספרי הנביאים ואז יש לומר שגם קריאת ההפטרה צריכה קדיש לאחריה, וייתכן גם לפניה (והארכנו בזה בשעתו בשבועון 'כפר חב"ד'), ולהנ"ל הדבר מובן ששאני מגילת אסתר שנקראת מתוך מגילה הכתובה כמשפט ספרי הנביאים ולכן מצרכת קדיש אחריה, אבל אין זה בקריאת ההפטרה.

ועל-פי זה מובן גם שיש חילוק בין קריאת המגילה ובין קריאת 'איכה', שאינה נקראת מתוך מגילה כשרה ולכן אינה מצרכת קדיש.

הרב מרדכי שמואל אשכנזי, מרא דאתרא דכפר-חב"ד

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת לך-לך

ח' במרחשוון

בקריאת ההפטרה קרא הרבי "וקווי ה' יחליפו כוח" (ישעיה מ, לא) הצירי תחת הוא"ו?¹

יום שני

י' במרחשוון

תענית 'שני' קמא. בימינו אלה, אין נוהגים

יום חמישי

י"ג במרחשוון

תענית 'חמישי'.

* סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - ליל ש"ק שעה 2:42 (אלא שנמנעים מלקרשה בשבת עצמה, ולכן יש להקדים ולקרשה למעשה, לפני-כן, בליל שישי).

3) למרות שהעניין נפסק בשו"ע הב"י ובשו"ע אדמו"ר הזקן (בסימן מיוחד, או"ח סי' תצב), "לפי שחוששין שמא מתוך משתה ושמתח המועד באו לידי עבירה". ולפני כמאה שנה התרעם הגר"ע גרודזנסקי ז"ל בוויילנא על רב גדול "שהנהיג כמה קולות בסדר דבה"ב ויו"כ קטן..." (ראה מבוא לקונטרס ומעין עמ' 25).

4) 'התועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258 ואילך, וראה שם ביאור טעמו של דבר - אם כי הרבי נשיא דורנו בעצמו הקפיד להתענות בתעניות אלו.

1) כן הוא שם הפרשה בתורה-אור, תורת-חיים וכו', עד היום יום ולקוטי-שיחות ועד בכלל.

2) הרה"ח ר' יוסף-יצחק שיחי' אופן והרה"ח ר' טוביה שיחי' זילברשטרום (האחרון כתב הביתה כששמע זאת לראשונה מפי הרבי, כיוון שלמד לקרוא אחרת), כדעת האבן-עזרא שהביא המנחת-שי בתהילים לז, ט וכן הוא במסורה שבמקראות גדולות שלו ושלנו, וכן נדפס בחומש 'תורה תמימה' שממנו קרא הרבי את ההפטרות. ולא כדעת הרד"ק והמנחת-שי עצמו, וכנדפס בחומש היידנהיים, בתנ"ך קורן, בתנ"ך ברואר (שממנו נעתק 'ספר ההפטרות - חב"ד', הוצאת קה"ת תשנ"ה) ובתיקון 'איש מצליח', שהצירי תחת היו"ד וקוראים וקווי". זאת למרות שלדעת הראב"ע והמסורה הנ"ל הרי בתהילים שם צריך לומר "וקווי", ולמעשה בכל ספרי התהילים, גם בתהילים 'אוהל יוסף יצחק' שלנו, נדפס "וקווי", אס-כי לא ידוע איך קרא הרבי שם.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש